

DOMAČIN.

DOMAČIN izhaja vsako soboto popoldne, če je ta dan praznik dan poprej ob istem času. — Naročnina za Ljubljano z dostavljanjem na dom: celoletno 3 K, polletno 1 K 50 v, četrletno 75 v; po pošti: celoletno 4 K, polletno 2 K, četrletno 1 K. — Uredništvo je na Miklošičevi cesti št. 16 v I. nadstr. — Dopisi naj se pošiljajo uredništvu DOMAČINA. Nefrankirana pisma se ne sprejemajo. Rokopisi se ne vračajo. — Inzerati (oglasti): Trikrat razdeljena petit-vrsta pri enkratni objavi 12 v, pri vsaki nadaljnji objavi 8 v, pri dvostopni petit-vrsti v reklamnem delu stane vrsta 20 v. Cela stran 30 K, pri večkratnem objavljanju po dogovoru znaten popust. — Upravništvo je na Miklošičevi cesti št. 16 v I. nadstr.

Štev. 2.

V Ljubljani, dne 9. januarja 1915.

Leto III.

Vabilo na naročbo.

Ob sklepu leta vabimo p. n. občinstvo v mestu in na deželi, da se naroči na naš list, ki pri naša poleg raznih drugih novosti in gospodarskih vesti zlasti tudi točna poročila z bojišč. Naročnina za Ljubljano z dostavljanjem na dom: celoletno 3 K, polletno 1 K 50 v, četrletno 75 v; po pošti: celoletno 4 K, polletno 2 K, četrletno 1 K.

Upravništvo in uredništvo
„Domačina“.

Ogrski ministrski predsednik o sedanji vojni.

Na novega leta dan je sprejel ogrski ministrski predsednik grof Tisza člane vladne stranke, ki so mu izrekli svoje častitke k novemu letu in je na nagovor strankinega predsednika v daljšem velepolitičnem govoru obrazložil svoje misli o sedanji vojni, o njenih vzrokih in o končnem uspehu te velikanske borbe. Ker nam ta govor jasno dokazuje, kdo da je zakrivil sedanje vojno, hočemo podati glavne misli tega govora. Grof Tisza je odgovoril:

Proti monarhiji naperjene aspiracije južnega sosedu in agresivnost ruske politike so zakrivila sedanje vojno. Nas zadene morda ta edina krivda, da smo bili preveč potrpežljivi in da smo pripuščali, da so nam nevarne aspiracije vedno bolj naraščale. Ni res, da smo povzročili vojno za to, da se nam ne bi bilo treba čez par let vojevati pod neugodnejšimi okolnostmi. To vojno nam je marveč vsilil sarajevski atentat.

Vojna je izbruhnila. Presenetili smo sovražnike s svojim mogočnim nastopom in dokazali toliko življen-

ske eneržije, da se je čudil celi svet. Seveda tudi mi smo doživeli presenečenja: sovražnik je takoj od začetka postavil v boj močnejše sile, kakor smo pričakovali. Poleg sijajnih zmag se je večkrat tudi pojavila vojna situacija, ki nam je preprečila sadove naših zmagovitih uspehov. Napredovali smo, pa morali smo se tudi umikati. Boj na severnem bojišču še vedno ni prinesel odločitve, akoravno smo si priborili šanse, ki nas navdajajo z upanjem v končni uspeh. Bolestna presenečenja tudi na južnem bojišču niso izostala. Naše čete so se morale iz Srbije umakniti. Dragi prijatelji, ne boli me toliko strategična neugodnost položaja — saj bomo ta nedostatek skoraj zopet popravili — temveč boli me predvsem to, da je morala naša sijajna, z lovorjem zmage ovenčana armada, ki se je tako uspešno borila z odličnim, nadmočnim sovražnikom, ki je premagovala vse težkoče z bojno požrtvovalnostjo, izgubiti v očeh sveta svojo slavo, ker so se od nje zahtevali naravnost nadčloveški čini. Moje srce krvavi pri spominu na to krivico, če pomislim, da je usoda oropala našo armado na tako nepravilčen način zasluženih sadov.

Toda mi nimamo nikakega povoda biti malodušni. Naši vojaki vršijo svojo dolžnost. Če bomo vsi svoje dolžnosti tako izvrševali, kakor armada, potem se monarhiji ne more ničesar zlega zgoditi.

Min. predsednik poudarja na to popolno solidarnost Nemčije in Avstrije v vseh vojaških in političnih vprašanjih. „Pred nekaj tedni sem se o tem osebno prepričal. Potoval sem v nemški glavni stan na inicijativo zunanjega ministra, ne zato, da bi odpravil bogve kakšne težkoče in nesoglasja, ali razrešil konkretna vprašanja, temveč, da se porazgovorim pri neprisiljenih sestankih o vseh važnih vprašanjih, ki se tičejo vojne in dobe po vojni. Spoznal sem, da smo složni v vsem.“

Zaupanje v lastno moč in zaupanje v zaveznika nas navdaja z največjimi nadami za bodočnost in nas utrjuje v veri, da bomo še letos mogli zasigurati narodu vse blagre poštenega miru in dr. tudi to, da se bo nahajal v bodoče madžarski narod v močnejši, silnejši, lepši in boljši situaciji.

Na zunaj želimo ustvariti trajen mir, neodvisnost velikih in malih držav. Pa tudi na znotraj nam bodo dozoreli lepi sadovi. Madžarski narod je prebil izkušnjo s triumfom ter dokazal, da ima madžarska narodna država privlačno silo, ki združuje tudi vse ostale narode v državi. Vojna bo napravila madžarski narod večji in močnejši.

Dokazala je tudi moč dualizma. Zgodovina je že definitivno odločila vprašanje o strukturi monarhije. Njena sodba je pravomočna. Oni, ki bi se še sedaj vrnili k raznim centralističnim stremljenjem, bi bil občenevaren blaznež. Državnopravni boji nimajo v monarhiji nobenega prostora več.

Moji dragi, boj še ni končan. — Morda nas čaka še mnogo bridkosti, mnogo izkušenj. Toda navdaja me prepričanje, da usoda ne bo zapustila naroda, ki sebe samega ne zapušča. V tem velikem boju madžarskega naroda se zanašamo na božjo pomoč. Prosimo Boga, da podeli našemu narodu še mnogo srečnejših novih let, kakor so bila dosedanja.

Z avstrijsko-ruskega bojišča.

Vsled ruske ofenzive v karpatskem predgorju v Galiciji je naša armada zavzela postojanke na gorskih prelazih in pri Gorlicah.

Uradno razglašajo dne 29. decembra opoldne:

Ruska 8. armada, ki je nekamo pred enim tednom započela ofenzivo proti našim preko Karpatov prodrlim četam, se je z dopolnili in svežimi divizijami tako ojačila, da se je zdelo potrebno, umakniti naše čete na višine gorskih prelazov in v prostor pri Gorlicah. Ostali položaj na severu s tem ni dotaknjen.

Ustavljeno rusko prodiranje v Karpatih. — Odbiti ruski napadi pri Gorlicah, Zaklyczinu in ob Nidi.

Uradno razglašajo dne 30. decembra opoldne:

V Karpatih so naše čete izvršile napad na severno od gorskega prelaza Uszok in so ošvojile več višin. Severno od Lupkovskega gorskega prelaza je naš napad ustavil rusko prodiranje.

Dalje proti zahodu se je sovražnik s slabejšimi silami približal posamnim prelazom. Severno od Gorlic, severovzhodno od Zaklyczina in ob Dolenji Nidi so se ruski napadi razbili. Sovražnik je imel težke izgube.

V prostoru vzhodno in jugovzhodno od Tomaszowa sta zavezanci napredovali.

Odbiti ruski napadi v Karpatih, pri Gorlicah in Zaklyczinu. — Izpred Przemysla.

Uradno razglašajo z dne 31. decembra opoldne: Včeraj so razvijali Rusi živahno delovanje v Bukovini in v Karpatih. Naše čete se drže ob reki Suczawi, v gorenjem obrečju Czeremosza, dalje vzhodno na Karpatskih grebenih, v dolini reke Nagy Ag, pri Ökörmező, kjer se je včeraj zopet z velikimi izgubami ponesrečil sovražnikov napad, severno v gorenjem obrečju Latorcze in severno gorskega prelaza Uszok. Zapadno od tega prelaza nima nasprotnik, ki je tu ustavil svoje prodiranje, nobenih karpatskih prehodov v svojih rokah.

V prostoru Gorlic in severovzhodno od Zaklyczina smo povsodi odbili včerajšnje in tudi v pretekli noči nadaljevane srdite ruske napade. Ob Nidi je vladal mir. Dalje proti severu napreduje zavezniški napad.

Pred Przemyslom so dognali, da so bile ruske patrolje oblečene v avstro-ogrske uniforme. Sovražni častniki in moštvo, ki se poslužujejo te nedopustne vojne zvijače, nimajo več pravice do ugodnosti mednarodnih zakonov in običajev.

Boji v Karpatih in v Bukovini. — Pri Tarnowu je naša armada ujela 2000 Rusov.

Uradno razglašajo dne 2. januarja opoldne: Boji v Karpatih in v Bukovini še trajajo. Včeraj niso povzročili nobene izpremembe situacije. V obrečju

Podlistek.

Na pokopališču.

Povest. — Iz slovaščine prevel Podravski.

(Dalje.)

„Torej hočete to slišati?“

Žalostin in Leščan pritrtdita. Gusta razvije košček papirja ter jame čitati:

„Kaj imaš, premila,	Kaj sem ti učinil,
Kaj v svojem oku,	Da me tak kaznuješ?
Da zadala rano	Čemu si me ranila,
Si v srce mi globoko?	Ko me zdraviti nočeš?
Odslej pa me skli	Al' res zá-me nimaš
Ta rana globoka,	Ni trohice sočutja?
Ko sem se zagledal	Prizanesi mi vendar,
Do tvojeга oka.	Ne bodi tako kruta.

Od časa, ko te videl,
Se bol moj začinja,
Le ti, le ti si moja
Bolest povzročila.
Pomiluj me vendar,
Saj vem, da srce imaš,
Upam, da me tako
V mukah ne pustiš.“

Žalostin l. r.

„Nu, ali sedaj to priznate? Tu stoji še zapisano, da ima takšen napev kakor: „Holubica smutná“.

„Blagovolite odpustiti, gospa! Saj ni nič drugega, nego pisateljski poskus. To pa vam je itak znano, da pisatelji marsikaj napišejo.“

„Morajo imeti za to tudi vzrok“, odvrne Gusta, „in tako ga je moral imeti tudi Žalostin, predno je to pritožbo izročil papirju. List se brez vetra ne gane. Tudi njegova pritožba ni brez vzroka.“

„Nu, pa naj bo temu tako, kakor pravite. In ker posiloma hočete, naj ostanem, tu je moja roka v to svrhu, da ako ne bom primoran, pred zabavo ne odidem.“ Po teh besedah poda Leščanovi roko.

„Sprejem!“ spregovori šaljivo mlada gospa in dodá: „Najpoprej v Hoče, potem v Podzamek, iz Podzameka na zabavo, iz zabave na snubitev, potem v župnišče, iz župnišča pa na gostijo! Ali ste zadovoljni s tem?“

„Popolnoma milostljiva gospa; samo če se nam to posreči, če mar ne pride kak hudobec ter nam ne napravi čez vse to križ“, reče Žalostin.

„Hudobec se križa boji“, omeni Gusta.

„Tako je, Gustinka; prav imaš, pritrtdi Leščan.“ „Na zdar našim načrtom! Živeli Slovaki!“

In mali Ivan je začel popevati: „Hej Slovaki, še naša slovenska reč živo klije.“ Miloš je prinesel strico Žalostinu piščalko, ta je piskal in ostali so popevali ob enem z Ivanom. Njihovo petje se je glasilo po vasi.

Biale južno od Tarnowa smo čez dan in tekom noči odbili s težkimi izgubami za sovražnika opetovane njegove napade. Naše čete so pri tem ujele 2000 mož in uplenile 6 strojnih pušk. Ob Visli je ovirala trajno gosta megla vojne akcije. Vladal je torej deloma mir, deloma pa smo malo napredovali.

Na južnem bojišču se ni ničesar dogodilo.

Mir južno od Tarnowa in v srednjih Karpatih. — Izpraznitev gorskega prelaza Uszok.

Uradno razglašajo dne 2. januarja opoldne:

Splošni položaj je neizpremenjen. Po srditih bojih v zadnjih dneh v prostoru južno od Tarnowa in v srednjih Karpatih je začasno nastal mir.

Na gorskem prelazu Uszok se borečo skupino smo z gorskih grebenov nekoliko umaknili pred nadmočnimi sovražnimi četami.

Odbit ruski napad pri Gorlicah. — Uničen ruski bataljon.

Uradno razglašajo dne 3. januarja opoldne:

Zopetni poskusi sovražnika, da bi zapadno in severozapadno od Gorlic prebil našo bojno fronto, so se zopet ponesrečili s težkimi izgubami za sovražnika. Med temi boji, ki so trajali ves dan, so naše čete v naskoku zavzele višino južno od Gorlic, za katero so se vršile ljute borbe, razbile 1 sovražni bataljon, ujele 1 štabnega častnika, 4 nižje častnike in 850 mož ter uplenile 2 strojni puški. Tudi sovražen aeroplan, ki smo ga sestrelili na tla, spada k zmagovalnemu plenu.

Na ostali fronti ni nobenega dogodka.

Osvojitev važnih višin na severnem bojišču. — V božičnih dnevih je naša armada ujela 12.696 mož.

Uradno se razglašajo dne 4. januarja:

V trdnjavnih bojih v prostoru južno od Gorlic, ki so se vršili v najtežavnejših vremenskih razmerah, so si naše vrle čete zagotovile z osvojitvijo neke važne višinske črte ugodno podlago za nadaljnje dogodke.

V Karpatih ni nobene izpremembe. V gorenji dolini Ung samo mali spopadi.

V bojih o božičnih praznikih smo na severnem bojišču ujeli 37 častnikov in 12.696 mož.

Boji v Karpatih se nadaljujejo. — Na fronti ob Visli se vrše topovski boji.

Uradno razglašajo, dne 6. januarja:

Boji v Karpatskem lesnem gorovju, ki se sedaj vrše že več mesecev z menjajočim se uspehom, še trajajo. Označujejo se kot podjetja manjšega obsega v čisto ločenih, osamljenih dolinah. Ojačen vsled dopolnilnih čet, ki so v zadnjih dneh posegle v boj, je sovražnik poskušal s sunki pridobiti prostora ob gorenjih tekih posamnih rek.

Zapadno od gorskega prelaza Uszok in v Vzhodnih Beskidih vlada mir.

Ob fronti severno in južno od Visle včeraj topovski boj.

Z nemško-francoskega in nemško-ruskega bojišča.

Odbiti francoski napadi pri Nieuportu, Ypernu, Sennehoultu in Sennheimu.

Veliki glavni stan, dne 29. decembra dopoldne: Zapadno bojišče. Pri Nieuportu in jugovzhodno od Yperna smo pridobili v manjših spopadih nekoliko tal.

dokler se niso dali k počitku. Poprej pa so si še zapeli eno priljubljeno: „Lahko noč, predraga, lahko noč!“ Nu in imeli bi videti našega Žalostina ter slišati s kakšnimi občutki je izvajal glasove iz svoje priljubljene piščalke.

III.

Leščan in Žalostin sta nekoliko dni pozneje, še dokaj pred svitom, vzela puške na rame ter še z enim spremljevalcem, ki jima je nesel hrano, zapustila Leštince in se napotila v smeri proti Hočam, hoteča pred solničnim vzhodom tjakaj dospeti.

Dan je bil lep in radi tega je tudi razgled iz Hoč daleč na okrog po okolici bil prekrasen. Izlet se je ponesrečil, kajti razen Leščana in Žalostina je dospela še cela tolpa izletnikov, med njimi tudi več znancev iz Drave. Ni manjkalo tudi one, s katero je gospa Leščanka našega Žalostina dražila in katere oči je Žalostin opeval.

„Kadar se hočeš dobro zabavat, moraš iti med Slovake“, je dejal neki gospod, dasiravno Slovakom ni bil posebno naklonjen, ko so ga vprašali, kje se dobé najboljše zabave. In to je veljalo zlasti zabavi v Hočah. Bila je to zabava nepresiljena, presrečna, odkritosrečna, ne umetno prirejena, marveč samorastla, prava slovaška zabava.

Da so se izletniki dobro zabavali, bil je najboljši dokaz to, da bi bili skoro pozabili se vrniti domov. Šele zahajoče solnce in večerni hlad sta jih spomnila na vrnitev.

Bilo je že pozno v noč, ko sta Leščan in Žalostin ter njun spremljevalec stopili na Leštincejsko zemljo. „Ali gremo po poti, vaša milost, ali po stezi?“ je vprašal spremljevalec Leščana, ko sta dospela na mesto, kjer se pričinja steza, ki drži s ceste naravnost v Leštince.

„Kajpada po stezi,“ mu odvrne ta; „čemu bi krevsali po cesti, saj je že itak pozno.“

„Saj uprav radi tega, vaša milost,“ odvrne Matija.

„Nu uprav ker je pozno, moramo skrbeti, da po najbližji poti pridemo domov.“

„Toda moramo iti preko pokopališča, se popraska Matija za ušesom, a jaz vem, da je enajsta že proč.“

„Ti bi se rad izognil pokopališču? Temu pa se ne odtegne nobeden, moj Matija, ko bi se mu še tako izogibali.“

„To je res. Toda, vaša milost, noč ima svojo moč. . . .“

„Nú, kaj, nemara se bojiš mrtvih? Ne boj se jih, ne stori ti nič žalega.“

Bojim se in tudi ne bojim. Vsekakor pa je le dobro pustiti mrtve na miru. Slišal sem to že od davno, da hoditi po noči s puškami na blagoslovljena mesta ni dobro, ker se jako lahko pripeti nesreča. Čemu se to govori, ne vem, toda tako je. Radi tega bi šel rajši po cesti, najsi je tudi nekoliko dalje.“

(Dalje prihodnjič.)

Večkratne močnejše francoske napade severno-zapadno od Sennehoulta smo zavrnil s težkimi izgubami za Francoze. Pri tem smo ujeli nekaj sto sovražnikov.

Pri sunku v Boso Broulé, zapadno od Apremonta, smo uplenili tri strojne puške in zavzeli francoski strelski jarek.

Francoske napade zapadno od Sennheima smo odbili.

Nemci so odbili vse francoske napade ob zapadni fronti.

Veliki glavni stan, dne 31. decembra:

Zapadno bojišče. Ob obrežju je v splošnem vladal mir. Sovražnik je naperil svoj artilerijski ogenj na kopaljšče Westende ter razrušil del hiš, ne da bi povzročil kake vojaške škode. V Alger-Auberge, ki smo ga mi razstrelili in leži jugovzhodno od Reimsa, je bila uničena cela francoska stotinja. Močne francoske napade severno od taborišča pri Chalonsu, smo povsodi odbili. V zapadnem delu Argonov so pridobile naše čete znatno na tleh. Pri tem so osvojile več drug za drugim ležečih jarkov ter ujele nad 250 Francozov. V okolici Flireyja, severno od Toula, so se ponosrečili francoski napadalni poskusi. V gorenji Alzaciji, v okolici zapadno od Sennheima, so se vsi francoski napadi razbili ob našem ognju. Sistematično so razstreljevali v vasi Steinbach, ki smo jo mi zasedli, hišo za hišo v prah. Naše izgube pa so male.

Nemci so odbili vse francoske napade in zavzeli Bois Brule.

Veliki glavni stan, dne 2. januarja:

Zapadno bojišče. Sovražne napade proti našim postojankam v dinah in ob njih severno od Nieuporta smo odbili.

V Argonih so naše čete nadalje napredovale na celi fronti.

Srdite francoske napade severno od Verduna, kakor tudi proti fronti Vially-Apremont, severno od Connercyja, smo odbili s težkimi izgubami za Francoze ter ujeli 3 častnike in 100 mož. Našim četam se je pri tem posrečilo popolnoma zavzeti Bois Brule, za kateri kraj so se vršili vroči boji.

Manjši spopadi jugozapadno od Saarburga so imeli uspeh, ki smo si ga želeli.

Francozi obstreljujejo v zadnjem času sistematično kraje za našo fronto.

V stanovanšču ene izmed naših divizij se jim je posrečilo ubiti 50 prebivalcev.

Francoska uradna poročila so javila, da baje napredujejo Francozi v vasi Steinbach korak za korakom. V Steinbachu nismo na naši strani izgubili nobene hiše. Vse francoske napade na to vas smo odbili.

Artilerijski boji na celi francoski fronti. — Odbit francoski napad pri St. Menehouldu.

Veliki glavni stan, dne 3. januarja:

Zapadno bojišče. Pri Westende se je pojavilo včeraj opoldne nekaj torpedovk, spremljanih od sovražnih ladij, ki pa niso streljale. Na celi zapadni fronti so se vršili artilerijski boji. Sovražnik je izvršil pehotni napad samo severozapadno od St. Menehoulda. Napad smo odbili s težkimi izgubami za Francoze.

Na francoskem bojišču vlada v splošnem mir. — Boji za Steinbach.

Veliki glavni stan, dne 4. januarja:

Zapadno bojišče. Ako izvzamemo bolj ali manj težke artilerijske boje, vlada v splošnem ob fronti mir. Samo pri Thannu v gorenji Alzaciji kaže sovražnik živahno delovanje. Po prevladujočem ognju na višino zapadno od Sennheima se mu je posrečilo zavzeti v večernih urah razstreljeni naš strelski jarek na tem hribu in poleg tega v zadnjih dneh čisto imenovano vas Steinbach, ki smo jo žilavo branili. Višino smo v bajonetnem boju zopet zavzeli. Za vas Steinbach se še vrše boji.

Veliki glavni stan, dne 29. decembra dopoldne:

Vzhodno bojišče. V vzhodni Prusiji in v Poljski na desnem bregu Visle ni nobene izpremembe. V odseku rek Bzure in Rawke je napredoval naš napad. V okolici južno od Inowlodza smo odbili močne ruske napade.

Ruska konjenica potisnjena na Pillkallen. — Nemška ofenziva ob Bzuri napreduje. — Lowicz in Skiernewice v nemških rokah.

Veliki glavni stan, dne 30. decembra dopoldne:

Vzhodno bojišče. V vzhodni Prusiji smo potisnili rusko armadno konjenico na Pillkallen.

Na Poljskem ob desnem bregu Visle je položaj neizpremenjen.

Na zapadnem bregu Visle nadaljujemo ofenzivo vzhodno od sektorja reke Bzure.

Sicer trajajo boji ob odseku reke Rawke, kakor tudi zapadno od tod in jugozapadno od Inowlodza.

Po inozemskih poročilih se zdi, kakor da bi Lowicz in Skierniewicze ne bila v naši posesti. Oba ta kraja smo osvojili pred več kakor šestimi dnevi. Skierniewicze se nahajajo daleč za našo fronto.

Boji ob Bzuri in Rawki, stoer je položaj na Poljskem neizpremenjen.

Veliki glavni stan, dne 31. decembra:

Vzhodno bojišče. Položaj v vzhodni Prusiji in v Poljski, severno od reke Visle, je neizpremenjen. Ob reki Bzuri in vzhodno od nje boji še trajajo. V okolici Rawe napreduje naša ofenziva. Na vzhodnem bregu reke Pilice je položaj neizpremenjen.

Veliki glavni stan, dne 1. januarja dopoldne:

Vzhodno bojišče. Na vzhodnopruski meji in na Poljskem je ostal položaj neizpremenjen. Močna megla je ovirala operacije.

Na poljskem bojišču ni izprememb.

Veliki glavni stan, dne 2. januarja:

Na vzhodnopruski meji je položaj neizpremenjen. Vzhodno od sektorjev rek Bzure in Rawke je naš napad pri kolikortoliko ugodnem vremenu napredoval. V Poljski vzhodno od Pilice ni nobene izpremembe.

Nemci so osvojili Borozymov in ujeli 1000 Rusov.

Veliki glavni stan, dne 3. januarja:

Vzhodno bojišče. V vzhodni Prusiji in v Severni Poljski ni nobene izpremembe. V Poljski zapadno od

Visle se je posrečilo našim četam, da so po večdnevnih hudih borbah zavzele posebno močno utrjeno oporišče ruskih glavnih pozicij Borczymov. Pri tem so ujele 1000 mož in uplenile 6 strojnih pušk. V treh kasnejših napadih so Rusi skušali Borczymov zopet nazaj dobiti. Njihove napade smo odbili z velikimi izgubami.

Tudi vzhodno od Rawke napreduje počasi naš napad.

V ruskih poročilih večkrat omenjeni ruski uspehi pri Inowlozdu so v celini izmišljeni. Vse ruske napade v oni pokrajini smo odbili z velikimi izgubami za Ruse. Včeraj niso Rusi ponovili teh napadov.

Sicer je položaj vzhodno od Pilice neizpremenjen.

Veliki glavni stan, dne 4. januarja.

Vzhodno bojišče. Položaj na vzhodu se ni izpremenil, naši napadi v Poljski vzhodno od Rawke se nadaljujejo.

Nemški napadi ob Bzuri napredujejo. — Vzhodno od Rawke so Nemci prodrli preko Humina.

Veliki glavni stan, dne 5. januarja.

Vzhodno bojišče. V vzhodni Prusiji in severni Poljski je položaj neizpremenjen.

Naši napadi vzhodno od Bzure pri Kozlow-Biskupih in južno od tod napredujejo. Tudi severno-vzhodno od Bolimowa so prodrle naše čete vzhodno od Rawke preko Humina in preko višin od tu; dalje na jugu do Pilice, kakor tudi na desnem bregu Pilice se ni ničesar izpremenilo.

Stanje potov in neugodno vreme je zaviralo naše kretnje.

Nemci so osvojili več ruskih oporišč in prodrli do Suche.

Veliki glavni stan, dne 6. januarja dopoldne:

Vzhodno bojišče. Na vzhodnih mejah in v Severni Poljski tudi včeraj ni bilo izprememb.

Na Poljskem zapadno od Visle so prodrle naše čete, ko so osvojile več sovražnih oporišč, do sektorja Suche.

Ujeli smo 1400 mož in uplenili 9 strojnih pušk.

Na zapadnem bregu Pilice je položaj neizpremenjen.

Zavrneni francoski napadi.

Veliki glavni stan, dne 5. januarja:

Zapadno bojišče. Severno od Arrasa so naše čete razstrelile strelski jarek v dolgosti 200 metrov in so ujele pri tem nekaj sovražnikov. Poznejši sovražnikovi napadi so se ponesrečili.

V Argonih smo zavrneli več francoskih sunkov.

Francoski napad med Steinbachom in Uffholzem smo odbili v bajonetnem boju.

Nemški uspehi pri Sonainu in v Argonih. Odbit francoski napad pri Sennheimu.

Veliki glavni stan, dne 6. januarja dopoldne:

Zapadno bojišče. Francozi so tudi včeraj po načrtu obstreljevali kraje za našo fronto. Da s tem rušijo hiše svojim lastnim rojakom ali jih ubijajo, jim je, kakor se zdi, vseeno; nam le malo škoduje to obstreljevanje.

Pri Sonainu in v Argonskem lesu smo se polastili več strelskih jarkov, odbili razne sovražne napade in ujeli dva častnika in nad 200 mož.

Včeraj zjutraj so Francozi znova zavlادali na višini zapadno od Senuheima, za katero so se vršili mnogi boji, toda s srditim bajonetnim napadom smo jih zopet vrgli s hriba. Novega sunka si niso upali napraviti. Ujeli smo 50 alpincev.

Z južnega bojišča.

Odbiti črnogorski napad na Trebinje in na obmejni for v Krivošiji.

Uradno razglašajo dne 29. decembra opoldne:

Na balkanskem bojišču so razvijali Črnogorci živahno, ali brezuspešno delovanje.

Pri Trebinju smo brez truda odbili slab napad na naše sprednje poljske postojanke in prisilili sovražno artilerijo, da je umolknila. Proti močnemu obmejnemu foru v Krivošiji niso imeli črnogorski topovi naravno niti najmanjšega uspeha.

Namestnik načelnika generalnega štaba pl. Höfer, feldmaršallajtnant.

Odbiti črnogorski napadi na Gat in Lastvo.

Uradno razglašajo dne 30. decembra opoldne:

Na balkanskem bojišču je vladal na srbski meji mir.

Nočne napade Črnogorcev na Gat pri Avtovcu in na Lastvo pri Trebinju smo odbili.

Namestnik načelnika generalnega štaba pl. Höfer, feldmaršallajtnant.

S turških bojišč.

Turško poročilo o dosedanjih uspeh turške armade.

Vojaški sotrudnik lista „Tasvir-i-Efkia“ padaje naslednji pregled uspehov turške armade po dvame-sečnih bojih:

Levo krilo je prodiralo vedno bolj naprej ter obdržalo vse svoje postojanke.

Desno krilo, ob perzijski meji, katerega prodiranju so se Rusi dva tedna upirali, je sovražnika porazilo ter ohranilo ofenzivni značaj svojega postopanja.

V centru je bil položaj po uspešnih bojih pri Köpriköju nekaj časa štacionaren, dokler nismo zasedli Id in vrgli Ruse preko Oltija.

Naša armada napreduje torej v bojih proti Rusiji na celi črti.

Pri Basori je položaj neizpremenjen. Napadi na Akabo so bili neuspešni.

V Črnem morju smo mi gospodarji. Tam je položaj za nas ugodnejši, kakor začetkom vojne.

Armadno povelje cesarja Frana Josipa.

Njegovo c. in kr. apostolsko Veličanstvo je izvolilo najmilostliveje izdati to-le najvišje armadno in mornarično povelje:

„Pet mesecev poslavljajočega leta se nahaja monarhija v vojni, ki je bila vsiljena nji in njenim zvestim zaveznikom, proti številnim in mogočnim sovražnikom.“

Oziraje se na žilavo vztrajnost, bojevitost, pogumnost in hrabrost Moje armade in Moje mornarice, Me navdaja pogled v novo vojno leto z vznesenim zaupanjem, da bodo avstro-ogrski borci na suhem in na morju v blagor domovine častno prebili tudi najtežje izkušnje, ki bi jih naložila vojna njihovim vojaškim vrlinam.

V bolestni hvaležnosti se spominjam onih mnogih, ki so na krvavem bojišču žrtvovali svoje življenje za pravično stvar.

V najtoplejšem priznanju pozdravljam vse svoje vrle bojevnike, želeč, da bi nas novo leto z božjo pomočjo privedlo do zmage.“

Hindenburgovo armadno povelje.

„Morgenpost“ priobčuje to-le dnevno povelje generalfeldmaršala Hindenburga povodom Novega leta:

„Vojaki vzhodne armade! Koncem leta mi je srčna potreba, da vam izrečem svojo najtoplejšo zahvalo in svoje polno priznanje za to, kar ste v sedaj poteklem času storili pred sovražnikom. Kar ste pretrpeli na pomanjkanju pri silnih pohodih, kar ste dosegli v dolgih, težkih bojih, ba štela vojna zgodovina vseh časov vedno med največja dejanja.

Dneve izpred Tannenberga in pri Mazurskih jezerih, izpred Opatova, Ivangoroda in Varšave, izpred Vloclavka, Kutna in Lodza, pri Pilici, Bzuri in Ravki vam ni mogoče nikdar pozabiti. Z zahvalo Bogu, ki nam je dal moč za taka dejanja, in v trdnem zaupanju na nadaljno njegovo pomoč, hočemo stopiti v novo leto. Zvesti svoji vojaški prisegi, bomo vršili tudi še nadalje svojo dolžnost, da bo naši domovini zagotovljen časten mir. In sedaj krepko naprej, kakor v letu 1914, tako tudi v letu 1915! Živel Njegovo Veličanstvo cesar in kralj, naš milostljivi vojni gospod! Hura!“

Nemški podmorski čoln potopil angleško ladjo „Formidable“.

Uradno poročajo iz Berlina:

Dne 1. januarja ob 3. zjutraj je naš podmorski čoln kakor poroča potom brezžičnega brzojava v angleškem Kanalu v bližini Plymoutha, potopil s torpedom angleško linijsko ladjo „Formidable“. Rušilci so zasledovali podmorski čoln, niso ga pa poškodovali.

Število rešenih od posadke ladje „Formidable“ znaša 201, ker so dobili še en čoln s 40 rešenimi na višini Lyme Regis. Eden izmed rešenih pripoveduje: V petek zjutraj se je izvršila v vihnem morju silna eksplozija. Ogenj so ugasnili in kurjači so prišli na krov. K sreči se magacini niso razleteli. Ko sem dospel na krov, se je ladja že močno nagnila. Spustili smo čolne v vodo. Eden se je potopil, eno barkaso in eno pinaso pa smo spravili v morje. Z barko smo se odpeljali ter videli, kako se je „Formidable“ potapljala. Tričetrt ure pozneje se je potopila. Do konca je bilo slišati žvižganje parnih ventilov. Videli smo kapitana do konca na njegovem mestu, kako je dajal signale. Ostal je na svojem mestu tako dolgo, da se je ladja prevrnila in potopila.

Iz Londona javljajo uradno:

Angleška oklopnica „Formidable“ se je danes zjutraj v Kanalu potopila.

Neka mala križarka je rešila 71 mož posadke. Mogoče je, da so tudi druge ladje sprejele na krov

preživeče mornarje. Agnleški tiskovni urad pripominja, da se ni dognalo, da-li je nesrečo povzročila mina ali pa torpedni strel kakega podmorskega čolna.

„Formidable“ je starejša oklopnica, zgrajena l. 1898. Imela je deplacma 15.000 ton. Njena posadka je štela 760 mož.

Koliko Rusov je bilo ujetih na Poljskem?

Iz velikega glavnega stana je izvedel Wolffov urad:

Naše na Poljskem se boreče čete, so ujele pri zasledovanju, ki se je razvilo po bojih pri Lodzu in Lowiczu, nad 56.000 sovražnikov in uplenile mnogo topov in strojnih pušk. Celotni plen naše, dne 11. novembra v Poljski započete ofenzive, je torej narasel na 136.000 ujetnikov, nad sto topov in nad 300 strojnih pušk.

Papež Benedikt nemškemu cesarju.

Papež Benedikt XV. je poslal cesarju Viljemu to-le brzojavko:

„Njegovemu Veličanstvu Viljemu II., nemškemu cesarju. Zaupajoč v čustva krščanske ljubezni do bližnjega, ki navdajajo Vaše Veličanstvo, prosim Vaše Veličanstvo, da bi zaključili to nesreče polno leto in započeli novo s činom cesarske velikodušnosti, ustrezajoč našemu predlogu, da bi vojskujoče se države zamenjale vojne ujetnike, ki jih je za bodoče smatrati kot nesposobne za vojaško službovanje. — Papež Benedikt XV.“

Na to brzojavko je cesar Viljem odgovoril:

„Njegovi Svetosti papežu v Rimu. Zahvaljujoč se Vaši Svetosti za brzojavko, mi je srčna potreba zagotoviti, da vzbuja predlog Vaše Svetosti, olajšati usodo vojnih ujetnikov, ki so za nadaljnjo vojaško službo nesposobni, Moje polne simpatije.

Čustva krščanske ljubezni do bližnjega, ki so navdahnila ta predlog, odgovarjajo popolnoma mojemu prepričanju in mojim željam. — Viljem.“

Papež Benedikt XV. in cesar Fran Josip.

Papež Benedikt je poslal cesarju Franu Josipu dne 31. decembra enako se glasečo brzojavko, kakor cesarju Viljemu. Njegovo Veličanstvo je poslalo ta-le brzojavni odgovor:

„Globoko ginjen vsled čustev krščanske ljubezni do bližnjega, ki je napotila Vašo Svetost k velikodušni inicijativi, ki meri na izmeno za nadaljnjo vojaško službovanje nesposobnih vojnih ujetnikov, sem že brzojavnim potom naročil svojemu veleposlaniku pri sveti stolici, naj obvesti kardinala državnega tajnika, da soglašajo moja vlada načeloma in z vsem srcem z ljubezni polnim predlogom in da se bo požurila pričeti z državami, ki prihajajo v poštev, pogajanja v svrhu, da se praktično uresniči predlog Vaše Svetosti.“

Tedenske novice.

(Obiskujte ranjence v raznih bolnišnicah.) Poroča se nam, da občinstvo pridno obiskuje ranjence, toda le one ranjence, ki so v vojašnici belgijskega pešpolka, in jim prinaša raznih okrepčav in jedil, dočim ranjenci, ki so v drugih bolnišnicah v Ljub-

ljani, ne dobe nikakih obiskov in daril s strani občinstva. Zato prosimo v imenu ranjencev, ki so v raznih bolnišnicah v Ljubljani in okolici, naj slavno občinstvo iz mesta in dežele poseča tudi ranjence v liceju, na Viču, v poslopju glavne tobačne tovarne, v mestni topničarski vojašnici, v obrtni šoli, na liceju, v internatu „Mladika“, v šoli pri Sv. Jakobu, v šoli na Cozovi cesti, na II. državni gimnaziji, v Ljudskem domu in v deželnem dvorcu, ker tudi ti ranjenci so prepotrebni daril in si žele obiskov. Dočim dobe ranjenci, ki so v belgijski vojašnici, vsega v izobilici, so drugi ranjenci popolnoma zapuščeni. Upamo, da se bo občinstvo tej prošnji odzvalo.

(Iz deželnega odbora.) V seji deželnega odbora dne 4. januarja je deželni glavar poročal o obravnavah s finančnim ministrom glede izplačil deželi Kranjski od strani erarja. Preodkazi in mesečna predplačila so se tako uredila, da bo tudi v sedanjih izrednih razmerah pri potrebni štedljivosti mogoče vzdržati ravnotežje v deželnem gospodarstvu. Za povrnitev škode iz državnega zakupa užitnine iz l. 1913. vsled slabe vinske letine je nakazalo finančno ministrstvo deželi 150.000 K. Sklenila se je nova pogodba med deželo in finančno upravo o užitninskem zakupu, po kateri se dohodek tako deli med državo in deželo, da je za deželo za bodoče vsaka izguba izključena.

(Brezplačno prevažanje za vojake na bojnem polju namenjenih daril,) katera zbira in razdeljuje c. kr. vojno ministrstvo, urad za vojne oskrbe na Dunaju in vojno oskrbovalni urad ministrstva kralj. ogrske deželne brambe. S takojšnjo veljavnostjo do preklica, najkasneje pa do 1. februarja 1915 se dovoli na vseh v obratu c. kr. avstr. drž. železnic stoječih normalno in ozkotirnih progah za naslednje navedeno blago, ki se odda kot brzovozno blago, brezplačno prevažanje pod sledečimi pogoji: 1. Olajšava se razteza: a) na spodnjo in vrhno obleko vsake vrste, b) tobak vsake vrste, vino, čokolado in kandite (sladkorčke), c) vse blago, ki je namenjeno za osebno uporabo vojakov na bojnem polju. Blago, ki očitno ni sposobno za osebno vporabo vojakov na bojnem polju, je izključeno od brezplačnega prevažanja. 2. Označbi pristojbine v vozni listih mora biti že pri oddaji blaga pripisan pristavek: „Darila za vojake v vojski“. 3. Predujmi in povzjetja po dohodu so pri posluževanju te olajšave izključena. Kot srednja nabiralnica veljajo c. in kr. vojno ministrstvo, vojnooskrbovalni urad na Dunaju, nadalje ministrstvo kralj. ogr. deželne brambe, vojnooskrbovalni urad v Budapešti, slednji le za pod točko a) in b) imenovane predmete. Pošiljanje naravnih daril je urejeno kakor sledi: 1. Darila za vojake v vojski naj pošljejo darovalci najbližji podružnični nabiralnici, da jih naprej pošlje. 2. Kot podružnične nabiralnice pridejo v poštev: „Nabiralnica naravnih daril vojnooskrbovalnega urada“ za slovensko okrožje v Gorici, „Nabiralnica naravnih daril vojnooskrbovalnega urada v Celovcu“, „Nabiralnica naravnih daril vojnooskrbovalnega urada v Ljubljani“, „Nabiralnica naravnih daril vojnooskrbovalnega urada za Trst in Istro v Trstu“, „Nabiralnica naravnih daril vojnooskrbovalnega urada v Beljaku“. 3. Večje pošiljatve naj naznanijo darovalci, predno jih odpošljejo, c. in kr. vojnemu ministru, vojnooskrbovalnemu uradu na Dunaju. Na podlagi teh prijav dobijo darovalci od vojnooskrbovalnega urada v svrhu direktne odpošiljatve uradno izgotovljene vozne liste, v katerih mora biti napisano c. kr. vojno ministrstvo, vojnooskrbovalni urad

kot odpošiljatelj in eno c. in kr. etapno poveljstvo kot prejemnik.

(Brezplačno prevažanje daril za „Rdeči križ“.) S takojšnjo veljavnostjo do preklica, najdalje pa do 1. februarja 1915 se dovoli na vseh, v obratu c. kr. avstrijskih državnih železnic stoječih normalno in ozkotirnih progah za darila, ki se oddajo za „Rdeči križ“ kot brzovozno ali vozno blago, brezplačno prevažanje pod naslednjimi pogoji: 1. Olajšava velja za blago, ki je pripravno za osebno uporabo ranjenih ali bolnih vojakov in za potrebščine v bolnicah. Vse predmete, ki očitno nimajo teh lastnosti, izključijo odpošilne postaje od te olajšave. Kot prejemnika pošiljatev morata biti napisana v vozni listih Avstrijska družba „Rdečega križa“ na Dunaju ali društvo avstrijske družbe „Rdečega križa“. Društva se nazivljejo: Deželno pomožno društvo Rdečega križa, Gospenje pomožno društvo Rdečega križa, Deželno in gospenje pomožno društvo Rdečega križa, Podružnica Rdečega križa itd. 3. Označbi vsebine v vozni listih mora biti že pri oddaji pripisan pristavek: „Prostovoljna darila za Rdeči križ“. 4. Predujmi in povzjetja po dohodu so izključena pri posluževanju te olajšave. Podrobna pojasnila dajejo postaje.

(Dobave pri državni železnici.) Pri c. kr. ravnateljstvu državne železnice v Trstu se odda dobava in montiranje železnega nosila za železniški most črez potok Pišenca v km 16·7/8 blizu postaje Kranjska gora na progi Trbiž—Ljubljana v skupni teži približno 150 ton, potom javne ponudbe. Vložni rok: 20. januar 1915. Podrobni pogoji so razvidni iz časopisov „Avvisatore Dalmato“, „Osservatore Triestino“ in „Lai-bacher Zeitung“ ter se zvedo pri c. kr. ravnateljstvu državne železnice v Trstu, oddelek III.

(Zopet ogenj.) 15. decembra ob 9. uri zvečer se je zelo posvetilo v Novem mestu. Ljudje so prišli na trg in iz kapiteljske cerkve so gledali ognjegasci, kje da bi bil ogenj. Vse je mislilo na bližnjo vas Ragors. Poizvedeli pa smo, da je gorelo v Kotu, občina Prečna, in pogorelo gospodarsko poslopje Janeza Gačnik. Zažgala sta do 8 let stara Gačnikova sina. Zakurila sta v hlevu, češ, saj lahko takoj pogasiva, kar se jima pa ni več posrečilo. Zgorelo je vse, vrhu tega tudi dva prašiča, sama pa sta se še pravočasno rešila. Žveplenke je mati pustila na ognjišču, do katerih sta ta dva prišla. Pazite na ogenj!

Razne stvari po svetu.

(Potovanje po banatu.) Promet v ozemlju, ki leži južno od črte Baránda, Torontálvásáhely, Alibunár, Nagykarólyfalva, Temesmiklós, Homokezil, Temesvárkóc, Versec, Mészefalu, Temesszöllös, Varadia Gerőc, Oravicabánya, Stájer Lakanina, Verend, Domásnya, Somosréve, je dovoljen samo onim civilnim osebam, ki imajo prehodno izkaznico. Prehodne izkaznice izdajajo politične oblasti brezplačno. Prehodna izkaznica se izda samo za eno potovanje (in vrnitev) ter mora biti v njej zaznamovan tudi namen potovanja.

(Izvor mornariških zastav.) Mornariške zastave je najti nazaj 5000, celo 6000 let pred Kristom. Kakšno vlogo so igrale mornariške zastave v pradavnih časih, danes seveda ne moremo natančno vedeti. Tega tudi ni poznati iz slik starih Feničanov. Gotovo pa je, da te zastave še niso razločevale narodov, pač pa so stari Grki in Rimljani uporabljali zastave za dajanje

znamenj. Posebno značilno je, da najdemo tu rdečo zastavo, ki ima pomen, da prinaša povelje: „Proti sovražniku!“ Kasneje so imenovali to zastavo „krvavo zastavo“. Pri nekaterih brodovjih ima rdeča zastava še danes ta pomen.

V nemški zgodovini, ki je seveda v naših deželah edino dostopna, vidimo mornariško zastavo le tu in tam v Sredozemskem morju. Sicer pa narodna zastava ni imela razvoja, le zdaj pa zdaj so uporabljali zastave za signaliziranje. Sploh pa so smatrali dolgo časa zastavo na ladji podobno, kakor na suhem, le kot nekako počastitev. O Benetkah trde, da so imele leva že v IX. stoletju, o drugih kulturnih državah pravijo, že v XII. stoletju. Splošno pa se da trditi, da je bila ta stran spoznanja tujih ladij v tem času silno pomanjkljiva. Tudi narodnostnih ne moremo imenovati teh zastav, marveč kvečjemu lahko rečemo, da so bile zastave znak posameznih plemen, ki so se vsilila drugim plemenom za gospodarje. Pa poglejmo razmere le danes! Indijci se vozijo pod angleško zastavo, Avstralci pod angleško in koliko je plemen in narodnosti, ki se bore pod tujo zastavo! Spominjamo tu le na Georgije, Sudance, Maročane in druge take narode.

Križarske vojne so dajale ladjam tudi na zunaj posebne znake. Pri nas seveda vemo samo o nemških podjetjih, znano pa je, da je prvič vihrala zastava Rdečega križa na belem polju z angleške vojne ladje. Francoska je imela že svoje lilije, potem pa prihaja silna zmešnjava v zastavah. Vsaka ladja je imela skoraj svojo zastavo, vsak admiral je imel svojo zastavo in zmeda je šla tako daleč, da ladja ladje ni poznala.

Ko pa so se začele razvijati koncem XV. stoletja vojne mornarice, je bilo potrebno izenostaviti tudi mornariške zastave. Vsaka država ima od takrat svojo trgovsko zastavo, zastavo vojne mornarice in nekatere države tudi zastave vojne mornarice v vojnem stanju.

(Moderne bojne ladje.) Leto 1906. je za pomorsko vojevanje odločilnega pomena. Takrat so spustili Angleži svojo nezaslišno ogromno vojno ladjo „Dreadnought“ (Ne boj se!) v morje, ladjo, katere ime je postalo označba novega tipa velikih vojnih ladij, brez katerih se modernega vojnega brodovja niti predstavljati ne moremo. Država, katere brodovje nima vsaj ene dreadnoughtske divizije, na morju sploh nič ne šteje. Dreadnoughti ali kakor se jih oficijelno imenuje, „velike bojne ladje“, „linijske ladje“ (Schlachtschiffe, Linien-schiffe), tvorijo jedro modernih brodovij. Dreadnoughti so „linijske enote“ ter nam nudijo najpopolnejši izraz vojaške koncentracije sil. Oboroženi in zavarovani so tako, da jim v bitki pristojna prva, pa tudi zadnja beseda. Kadar nam mornar popisuje kakovost ladje, našteje številke displacementa, dolžino, širino, navaja tudi izdatnost strojev, topov, posadke. Toda to naštevanje je za laika malo ilustrativno. Kakšna je ladja, ki ima 25.800 ton? To številko je treba preračunati, da nam postane razumljivejša. Ako si predstavimo, da gre na en železnični voz 15 ton tovora, potem bi bil potreben za transport dreadnoughta 25.800 ton s stroji, topovi in moštvo vlak s 1720 vozovi! Velika bojna ladja ima posadko, ki šteje okrog 1100 mož, tak dreadnought torej lahko nazivljamo plavajočo trdnjavo. V lakonični označbi inženjerjev znaša bojna sila take ladje n. pr. 10/30·5, to je 10 brzostrelnih topov, ki izstreljujejo 30·5 cm kalibrske izstrelke. Dolžina cevi znaša pri teh topovih okoli 16 m (= 50kratni kaliber), teža topovske cevi znaša 47.800 kg.

Izstrelak tehta 390 kg in strelivo, ki je za en strel potrebno, 162 kg. V zadnjem času se izdeljujejo tudi še ladijski topovi 38 cm kalibra. Važna pri teh topovih ni le uničevalna sila izstrelkov, temveč tudi doseg strelav. Čim preje je mogoče doseči sovražnika, tem ugodnejši je lastni položaj. Težki topovi so nameščeni na sredini bojne ladje in razvrščeni tako, da je mogoče z vsemi na enkrat streljati na isti cilj. Zato se nahajajo ti topovi v posebnih rotacijskih stolpih eden nad drugim. Razne države imajo za te stolpe razne sisteme, o katerih izdatnosti bodo odločili vojni dogodki. Poleg velikih topov se nahaja na dreadnoughtu tudi srednja in mala artilerija. Srednji brzostrelni topovi imajo navadno kaliber 15 cm; cev takega topa je navadno 7·8 cm dolga ter tehta 5590 kg, izstrelki tehtajo 46 kg, strelivo 18·9 kg. Lahki topovi imajo navadno kaliber 8·8 cm s 3·75 cm dolgimi cevmi in 9·5 kg težkimi izstrelki. Veliki topovi streljajo na oklope sovražnikovih ladij, srednji na razne nezavarovane dele; mali topovi so predvsem namenjeni obrani torpedovk, ako se približajo dreadnoughtu. Artilerijska služba na bojni ladji je municijsko organizirana. Ves ladijski aparat je centraliziran. Bojna ladja je prepletena s telefonskimi in telegrafnimi žicami. Mehanični telegrafi, cevni telefoni, signalni zvonci dopolnjujejo živčni sistem bojne ladje tako perfektno, da je poveljnik zvezan z vsakim mestom, da obvlada vsak gibljaj, vsako kretujo ladje in na njej. S tovarišicami je zvezana bojna ladja z najrazličnejšimi signali. Najnavadnejši so signali z zastavami, s katerimi se maha po telegrafski abecedi. Ponoči se porabljajo raznobarvne svetilke, rakete, električne žarnice tudi po sistemu morseove abecede. Tudi reflektorji se postavijo nemalokrat v signalno službo. Glavno občilo pa je brezžični telegraf. Brezžični brzovoj informira poveljnika ladje najbolje in najhitreje ter mu sporoči natančna navodila za predstoječo bitko. Boben in trobenta dasta znamenje, izvežbano moštvo spravi s krova vse, kar je tam nepotrebno, v celi ladji zavladava za nekaj časa mrzlično delovanje, kotli brnijo, spredaj in zadaj zaplapolajo velike vojne zastave in mogočno pluje dreadnought v boj.

(Povelje topničarjevo.) Neki weinheimski prostovoljec pripoveduje, kakor poroča frankobrodsko „Kleine Presse“, sledečo dogodbico iz vojne v Francije: Da se prepreči špionaža, je civilnemu prebivalstvu dovoljeno iti v sosedno vas po opravkih le v spremstvu vojaka. Če dovoli krajevni poveljnik kakemu vaščanu, da sme iti v sosedno vas, tedaj mora vojak, ki spravlja vaščana, višjemu častniku, če ga sreča, sporočiti povelje, ki ga ima. Nekega dne je prišla neka žena h krajevnemu poveljniku ter ga prosila, naj ji dovoli, da pelje svojo kozo h kozlu v sosednjo vas. Poveljnik je to dovolil ter določil domobranca, ki naj spremlja ženo. Vojak, žena in kozo so šli polagoma svojo pot. Na povratku jih je srečal divizijski general s svojim štabom. In domobranec je tedaj ponosno poročal: „Kanonir — — — baterije z ženo in kozo komandiran h kozlu“.

(Proti hazardnim igram v Berlinu), kjer tudi za časa vojne v raznih klubih igrajo pod različnimi nedolžnimi imeni hazardne igre, sedaj ostro nastopa ondotna policija. Pred nedavnim je ponoči vdrla policija v štiri igralnice, kjer je konstantirala, da igrajo prepovedane igre. Policija je denar konfiscirala ter ovadila igralce.